

Kvægbestanden 31. december 2000

Den samlede kvægbestand 31. december 2000 er beregnet til 1.891.000 stk. Sammenlignet med en kvægbestand ved tællingsopgørelsen 31. december 1999 på 1.976.000 stk. er det en nedgang på 85.000 stk. svarende til ca. 4 pct.

Statistikens væsentligste formål er at give grundlag for kvægslagtningsprognoser. Kvægbestanden er opgjort den 31. december 2000 ved anvendelse af Centralt HusdyrbrugsRegister (CHR) som datafangst og opregne disse oplysninger i forhold til landbrugs- og gartneritællingen 1999.

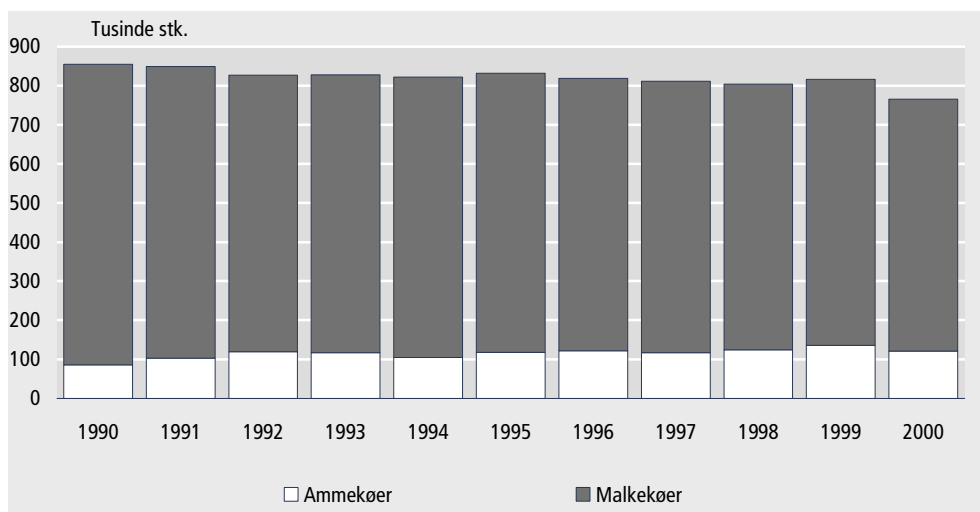
4 pct. nedgang i kvægbestanden Den samlede kvægbestand 31. december 2000 er beregnet til 1.891.000 stk. Sammenlignet med en kvægbestand ved tællingsopgørelsen 31. december 1999 på 1.976.000 stk. er det en nedgang på 85.000 stk. svarende til ca. 4 pct.

Metodeændring Kvægbestanden er for første gang beregnet på oplysninger fra Centralt HusdyrbrugsRegister (CHR) i stedet for de traditionelle stikprøvetællinger. Det kan derfor ikke udelukkes, at enkelte udviklinger kan tilskrives metodeændringen (se afsnittet om *Kilder og metoder*)

Kobestanden Den samlede kobestand er beregnet til 765.000 stk., hvilket er en nedgang på 6 pct. i forhold til tællingen 31. december 1999. Reduktionen er nok større, end man ville forvente, og ved sammenligningerne skal det erindres, at der er en vis usikkerhed på tallene, hvilket også tidligere har gjort sig gældende, ikke mindst for ammekøer.

Tyre og kvier Antallet af tyre og stude er 2 pct. mindre, og for kvier er nedgangen på ca. 3 pct. Udviklingen i de forskellige aldersgrupper skal vurderes med forsigtighed. Generelt er der ved den nye beregningsmåde flere ældre dyr end ved de tidligere opgørelser, et forhold, der vil udjævnes i de kommende opgørelser.

Kobestanden

Sammenligning til tidligere tællinger

Tidligere tællinger De tidligere tællinger har været gennemført som stikprøvetællinger baseret på et optimalt udvalg af 3.000 bedrifter. Udvalget er baseret på de opdaterede landbrugstællinger.

Denne og fremtidige tællinger Som nævnt er det første gang kvægtællingerne bliver baseret på registeroplysninger. Ved direkte sammenligning til tidligere tællinger, skal der udvises forsigtighed, idet begge opgørelsesmetoder kan være behæftet med en vis usikkerhed.

Sammenligning af *dyrenes alder* er et forhold, hvor der er en tydelig ændring. Handyr og kvier findes i højere grad i de ældre aldersgrupper i CHR. Forklaringerne kan være flere. Hvis kvægavleren ved de tidligere kvægtællinger udfyldte skemaet senere end tællingsdagen uden at korrigere for hændelser efter tællingsdagen, vil dyrene af den grund være en anelse hyppigere i de yngre aldersgrupper medens der er en tendens til, at dyrene er lidt længere i registret. Disse forhold vil ikke være væsentlige, når det er opgørelser efter samme metode, der sammenlignes.

Antal kvæg i alt i CHR og det opregnede antal er ikke helt ens, hvilket bl.a. skyldes, at der i CHR findes et lille antal dyr, under 1 pct., som man ikke kender køn/alder på. Et andet forhold er, at alle dyr i princippet skal være i CHR, medens den nedre grænse for bedriftens størrelse, fastsat af Danmarks Statistik, betyder at nogle dyr findes på bedrifter, som ikke antages at tilhøre den egentlige landbrugssektor, der producerer med henblik på afsætning på markedsvilkår. En del kødkvæg findes på de små brug.

Oversigtstabel 1 **Kvægbestande i CHR den 31. december**

	1998	1999	2000
	1 000 stk.		
Tyre og stude	381	356	346
Kvier	852	812	797
Køer	800	792	773
Kvæg i alt	2 033	1 960	1 916

Drægtige kvier som andel af kvier i alt er væsentlig forskellig fra tidligere og er derfor vist særskilt i nedenstående tabel. Årsagen til den store forskel er, at ved de tidligere tællinger var definitionen på drægtige kvier: Alle kvier, der var løbet eller insemineret. I Kvægdatabasen, hvorfra oplysningerne stammer omfatter tallet for drægtige kvier, de kvier, der efter inseminering er konstateret at være drægtige. Da oplysningerne om andelen af drægtige er vigtige til prognosebrug er der i nedenstående tabel vist en sammenligning for de to opgørelsesmetoder.

Oversigtstabel 2 **Drægtige kvier den 31. december**

	Kvægtællingerne				Kvægdatabasen		
	1996	1997	1998	1999	1998	1999	2000
	pct.				pct.		
Drægtige 1-2 år	53,7	53,4	50,0	51,8	23,1	22,5	21,0
Drægtige 2 år og over	90,9	87,6	87,2	87,7	30,8	29,3	26,4

Sikrere fremtid Det forventes kun at være i overgangsperioden mellem de to opgørelser, det er lidt mere usikkert at tolke udviklingen på grundlag af tallene. Fremtidige tællinger forventes opgjort efter samme retningslinier som denne tælling, hvorved vurderingen af udviklingen vil kunne ske på et sikkert grundlag.

Mere information Denne tælling opgøres ikke mere detaljeret end beskrevet her. Yderligere oplysninger om kvægbestanden publiceres i årspublikationen *Landbrug*. I denne findes også stør-

relses- og geografiske opdelinger af kvægbestanden baseret på landbrugs- og gartneritællingen.

Kilder og metoder

- Bedrifter** En bedrift er af Danmarks Statistik defineret som en eller flere ejendomme, der drives sammen og hvis areal er mindst 5 ha dyrket areal samt bedrifter med mindre end 5 ha, hvis bedriftens samlede standarddækningsbidrag mindst er på 4.000 ERE.
- Landbrugsregistre** Grundlaget for opgørelsen af kvægbestanden er landbrugsregistret, der årligt opdateres fra landbrugs- og gartneritællingen, de kommunale ejendomsregistre, Generelt LandbrugsRegister (GLR) samt Centralt HusdyrbrugsRegister (CHR).
- Datakilderne**
- CHR** CHR, der administreres af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Kvægdatabase, der tilhører erhvervet og administreres af Landbrugets Rådgivningscenter, Landskontoret for Kvæg.
- CHR er et register med flere anvendelsesformål, men det egentlige formål er hjælp til sundhedsprogrammer. Kvægdatabase er et stort system, som i overvejende grad betjener kvægbrugere med henblik på opnåelse af god drift. Kvægdatabase opdaterer CHR.
- Registret består af oplysninger om det enkelte dyrs nummer, fødselsdag og køn for flere brugsarter fx malkekvæghold og kødkvæghold og dertil en række identifikationsnumre.
- Registret opdateres på basis af ugentlige indberetninger fra kvægbrugene med til og afgang af dyr og oplysninger om leverandører og aftagere. Endvidere bliver afgang af slagtedyr verificeret af slagterierne og de selvdøde dyr af destruktionsanstalterne.
- Fra Kvægdatabase har Danmarks Statistik fået oplysninger om kviernes alder og drægtighed for hvert enkelt dyr.
- Ingen af registre er imidlertid oprettet med det formål at erstatte kvægtællingerne, og derfor har det været nødvendigt, gennem et større analysearbejde, at få skabt forbindelse mellem kvægregistre og Danmarks Statistiks landbrugsregistersystem.
- Match af registre** Danmarks Statistik modtog udtræk fra registre refererende til tællingsdagen, den 31. december. Ved hjælp af de fælles identifikationsnumre er der skabt forbindelse mellem udtrækkene fra kvægregistre og det landbrugsstatistiske registersystem og de matchende bedrifter indgår dernæst i opregningerne. Der blev fundet match for 21.603 af de 24.188 bedrifter med kvæg, som var blevet optalt ved den totale landbrugs- og gartneritælling i maj 1999, svarende til knap 90 pct.
- Opregning** Opregningen er foretaget som en ratioestimation, hvilket vil sige, at der for hver enkelt kategori dyr og strata er foretaget en sammenligning mellem det gennemsnitlige antal dyr i henholdsvis CHR og landbrugsregistret for de samme bedrifter, og denne kvotient er anvendt til opregning af den samlede kvægbestand ved landbrugstællingen 1999.
- Usikkerhed** Usikkerheden på de opregnede tal er meget lille og helt uden betydning. For kvæg i alt er spredningen således beregnet til 0,06 pct. og for køer i alt ligeledes 0,06 pct. Til sammenligning er kravene i det gældende EU-direktiv for de samme grupper henholdsvis 1,0 pct. og 1,5 pct.
- Det største usikkerhedsmoment er matchningen af de forskellige registre. Denne proces er der arbejdet særdeles intensivt med og den vil fortsat indgå med stor vægt ved udarbejdelsen af statistikken.

Læs mere i varedeklarationen på Danmarks Statistiks hjemmeside www.dst.dk/varedeklaration under emnegruppen Landbrug.

Henvendelse Annette Øverup, tlf. 39 17 33 97, aov@dst.dk
Børge Nielsen, tlf. 39 17 33 99, bni@dst.dk

En tilsvarende opgørelse for den 31. december 1999 er offentliggjort i indeværende serie 2000:1.

Tabel 1. Kvægbestanden 31. december

	1996	1997	1998	1999	2000	Ændringer fra 1999 til 2000
	1 000 stk.					
Tyre og stude	377	365	332	338	332	-6
Under ½ år	157	154	134	134	129	
½ år-1 år	172	163	147	150	130	
1-2 år	38	39	41	42	51	
2 år og over	10	9	10	12	22	
Kvier	856	849	832	821	794	-27
Under ½ år	189	186	180	176	164	
½ år-1 år	216	215	207	209	182	
1-2 år	352	343	336	330	320	
2 år og over	99	105	109	106	128	
Køer	819	812	804	817	765	-52
Malkekøer	697	695	680	681	644	
Ammekøer	122	117	124	136	121	
Kvæg i alt	2 052	2 026	1 968	1 976	1 891	-85